

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 10. 2023, sp. zn. 1 VSOL 494/2023, ECLI:CZ:VSOL:2023:1.VSOL.494.2023.1

Číslo: 52/2026

Právní věta:

Insolvenční soud doručuje v insolvenčním řízení dlužníku písemnosti do jeho datové schránky fyzické osoby (je-li zřízena); do datové schránky podnikající fyzické osoby je písemnost doručena jen tehdy, jestliže se do ní dlužník přihlásí (náhradní doručení je vyloučeno).

Soud: Vrchní soud v Olomouci

Datum rozhodnutí: 30.10.2023

Spisová značka: 1 VSOL 494/2023

Číslo rozhodnutí: 52

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Datové schránky, Doručování, Insolvenční řízení, Podnikatel

Předpisy: § 17 zákona č. 300/2008 Sb.

§ 4 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb.

§ 420 odst. 1 o. z.

§ 421 odst. 2 o. z.

§ 45 o. s. ř.

§ 46 o. s. ř.

§ 75 IZ

§ 8 zákona č. 300/2008 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Olomouci k odvolání dlužnice zrušil usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 24. 7. 2023, sp. zn. KSOL 41 INS 9488/2018.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením označeným v záhlaví tohoto rozhodnutí Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci zrušil oddlužení dlužnice (výrok I.), zastavil insolvenční řízení (výrok II.), zprostil insolvenční správkyňi funkce (výrok III.) a schválil odměnu insolvenční správkyňě ve výši 45 375 Kč, hotové výdaje ve výši 8 167,50 Kč, odměnu za přezkum přihlášených pohledávek ve výši 4 235 Kč, odměnu

za zpeněžení nezajištěného majetku ve výši 24 200 Kč a odměnu za zpeněžení zajištěného majetku ve výši 64 329,08 Kč (výrok IV.).

2. V odůvodnění usnesení insolvenční soud uvedl, že usnesením ze dne 12. 9. 2018 rozhodl o úpadku dlužnice, dlužnici povolil řešení úpadku oddlužením, když následně usnesením ze dne 3. 4. 2019 schválil oddlužení dlužnice plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. Očekávaná míra uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů od počátku oddlužení nedosahovala minimální hranice 30 %, ačkoli dlužnice byla jak ze strany insolvenčního soudu, tak insolvenční správkyne poučována o nutnosti navýšit své příjmy pro řádné plnění oddlužení. Zálohové splátky stanovené v usnesení o schválení oddlužení nebyly zpočátku hrazeny vůbec, neboť příjem z podnikání nedosahoval zabavitelné výše, proto byly nahrazeny darovací smlouvou, která však byla plněna nepravidelně. Od měsíce května 2021 byly zálohové splátky již hrazeny pravidelně, avšak ne vždy v dostatečné výši. Od prosince 2021 došlo k výpadkům v hrazení zálohových splátek a od dubna 2023 nejsou na účet majetkové podstaty poukazovány vůbec. Dlužnice jako osoba samostatně výdělečně činná navíc nedoložila insolvenční správce daňové přiznání za rok 2022 a přestala s insolvenční správkyňou komunikovat. V těchto skutečnostech insolvenční soud shledal důvod pro zrušení oddlužení dlužnice dle § 418 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona. Dlužnici dále po schválení oddlužení vznikly nové dluhy, které jsou více než 30 dnů po splatnosti, což je důvodem pro zrušení oddlužení dle § 418 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona. Z těchto důvodů insolvenční soud rozhodl o zrušení oddlužení. S ohledem na to, že dlužnice nedisponuje žádným majetkem, který by bylo možno zpeněžit v konkursu, a že nejsou splněny podmínky dle § 418 odst. 4 písm. a) až c) insolvenčního zákona, rozhodl insolvenční soud o zastavení insolvenčního řízení. Dále rozhodl o zproštění insolvenční správkyne funkce a o přiznání její odměny a hotových výdajů.

II.

Odvolání dlužnice

3. Proti tomuto usnesení podala dlužnice odvolání, v němž uvedla, že se dne 27. 6. 2023 nedostavila k jednání, protože o tomto termínu konání nevěděla. Z prvního jednání se písemně omluvila a očekávala, že jí bude náhradní termín sdělen, k čemuž nedošlo.

4. S účinností od 1. 6. 2019 byl zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, dále novelizován zákonem č. 31/2019 Sb. (dále jen „oddlužovací novela“). Podle ustanovení článku II. přechodných ustanovení oddlužovací novely se v insolvenčních řízeních, která byla zahájena a v nichž bylo vydáno rozhodnutí o úpadku dlužníka přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, postupuje podle zákona č. 182/2006 Sb. ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

5. V přezkoumávané věci bylo insolvenční řízení zahájeno a rozhodnutí o úpadku dlužnice vydáno do 31. 5. 2019. Se zřetelem na shora citovaná přechodná ustanovení oddlužovací novely proto odvolací soud postupuje podle zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění účinném do 31. 5. 2019 (dále jen „I. Z.“).

6. Podle § 7 I. Z., nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení, použijí se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu týkající se sporného řízení, a není-li to možné, ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních; ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce se však použijí přiměřeně jen tehdy, jestliže na ně tento zákon odkazuje.

III.

Přípustnost a důvodnost odvolání

7. Odvolací soud po zjištění, že odvolání bylo podáno včas a osobou oprávněnou, přezkoumal usnesení insolvenčního soudu, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a odst. 1, odst. 2, odst. 3, odst. 5 o. s. ř.), aniž ve věci nařizoval jednání (§ 94 odst. 2 písm. c/, d/ I. Z.), a dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.

8. Z obsahu spisu se podávají následující, pro rozhodnutí odvolacího soudu významné, skutečnosti:

- insolvenční řízení v posuzované věci bylo zahájeno dne 7. 6. 2018 insolvenčním návrhem věřitelky Pactio Invest a. s.;
- podáním ze dne 27. 7. 2018 (č. d. A-13) podala dlužnice návrh na povolení oddlužení;
- usnesením ze dne 12. 9. 2018 (č. d. A-17) zjistil insolvenční soud úpadek dlužnice, dlužnici povolil řešení úpadku oddlužením a insolvenční správkyň ustanovil FARADAY v. o. s.;
- usnesením ze dne 3. 4. 2019 (č. d. B-9) insolvenční soud schválil zprávu o přezkumu a schválil oddlužení dlužnice plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. Uložil dlužnici, aby po dobu 5 let, případně po dobu kratší do úplného splacení pohledávek nezajištěných věřitelů, z příjmů, které získá po schválení oddlužení, prostřednictvím insolvenční správkyň platila nezajištěným věřitelům částku stanovenou podle § 398 insolvenčního zákona, a to první splátku nejpozději do 31. května 2019, druhou a každou další splátku vždy nejpozději do konce následujícího kalendářního měsíce s tím, že příjmy dlužnice pocházejí z její podnikatelské činnosti;
- usnesením ze dne 17. 3. 2023 (č. d. B-50) vyzval insolvenční soud dlužnici, aby ve lhůtě 10 dnů od doručení tohoto usnesení sdělila, zda trvá na nařízení jednání ve věci zrušení schváleného oddlužení, s tím, že nevyjádří-li se v této lhůtě, platí, že na nařízení jednání netrvá;
- dlužnice podáním ze dne 27. 3. 2023 doručeným insolvenčnímu soudu dne 14. 4. 2023 (č. d. B-51) sdělila, že na jednání ve věci zrušení schváleného oddlužení trvá;
- usnesením ze dne 21. 4. 2023 (č. d. B-52) nařídil insolvenční soud jednání ve věci na den 1. 6. 2023, z něž se dlužnice podáním ze dne 25. 5. 2023 (č. d. B-54) omluvila a požádala o odročení jednání na jiný termín;
- vyrozuměním ze dne 29. 5. 2023 (č. d. B-55) insolvenční soud z důvodu řádné omluvy dlužnice odročil jednání na den 27. 6. 2023. Vyrozumění odeslal dlužnici do datové schránky podnikající fyzické osoby (ID nwt5yya) dne 29. 5. 2023. Vyrozumění bylo dlužnici doručeno fikcí dne 8. 6. 2023, kdy uplynulo 10 dnů od dodání datové zprávy do datové schránky příjemce, aniž by se do schránky přihlásila oprávněná osoba;
- z protokolu o jednání ze dne 27. 6. 2023 (č. d. B-58) vyplývá, že dlužnice se k jednání bez omluvy nedostavila;
- na tomto základě rozhodl insolvenční soud napadeným rozhodnutím;
- z obsahu spisu dále vyplývá, že dlužnice v podáních vůči insolvenčnímu soudu opakovaně uváděla kontaktní adresu Žabeň 84, 739 25 Žabeň.

9. Podle § 418 I. Z. insolvenční soud schválené oddlužení zruší a současně rozhodne o způsobu řešení dlužníkovy úpadku konkursem, jestliže a) dlužník neplní podstatné povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, nebo b) se ukáže, že podstatnou část splátkového kalendáře nebude možné

splnit, nebo c) v důsledku zaviněného jednání vznikl dlužníku po schválení oddlužení peněžitý závazek po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti, anebo d) to navrhne dlužník (odst. 1). Má se za to, že dlužník zavinil vznik peněžitého závazku podle odstavce 1 písm. c), byl-li k jeho vymožení vůči dlužníku nařízen výkon rozhodnutí nebo exekuce (odst. 2). Insolvenční soud schválené oddlužení zruší a současně rozhodne o způsobu řešení dlužníkovra úpadku konkursem také tehdy, vyjdou-li po schválení oddlužení najevo okolnosti, na jejichž základě lze důvodně předpokládat, že oddlužením je sledován nepoctivý záměr (odst. 3). Insolvenční soud nerozhodne spolu se zrušením oddlužení o způsobu řešení dlužníkovra úpadku konkursem, zjistí-li, že majetek dlužníka, aniž se přihlíží k věcem, právům a jiným majetkovým hodnotám vyloučeným z majetkové podstaty, je pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující, ledaže a) návrh na povolení oddlužení byl podán společně s insolvenčním návrhem, b) dlužník požádal, aby byl způsobem řešení jeho úpadku konkurs, a c) zaplatil zálohu na náklady insolvenčního řízení, stanovil-li mu soud povinnost k její úhradě podle § 108 odst. 2 a 3 (odst. 4). Jestliže insolvenční soud nerozhodne o způsobu dlužníkovra úpadku konkursem podle odstavce 4, insolvenční řízení zastaví; současně rozhodne o odměně insolvenčního správce a jeho nákladech a zproští insolvenčního správce jeho funkce. Nebyla-li osobě podle § 390a odst. 1 písm. a) dosud vyplacena odměna za sepis a podání návrhu na povolení oddlužení anebo také insolvenčního návrhu podle § 390a odst. 3, insolvenční soud současně uloží dlužníkovi povinnost ji uhradit, byla-li uplatněna podle § 390a odst. 5 (odst. 5). Na základě upraveného seznamu pohledávek lze po zastavení insolvenčního řízení zahájeného na základě insolvenčního návrhu podaného věřitelem podat návrh na výkon rozhodnutí nebo exekuci pro zjištěnou neuspokojenou pohledávku, kterou dlužník nepopřel; toto právo se promlčí za 10 let od zastavení řízení podle odstavce 5 (odst. 6). Rozhodnutí podle odstavce 1 a 3 může insolvenční soud vydat, jen dokud nevezme na vědomí splnění oddlužení. Učiní tak po jednání, ke kterému předvolá dlužníka, insolvenčního správce, věřitelský výbor a věřitele, který zrušení oddlužení navrhl. Rozhodnutí podle odstavce 1 písm. a) až c) může insolvenční soud vydat i bez návrhu (odst. 7). Proti rozhodnutí podle odstavce 1 a 3 mohou podat odvolání pouze osoby uvedené v odstavci 7. Proti rozhodnutí o zastavení řízení mohou podat odvolání osoby uvedené v odstavci 7 a přihlášení věřitelé; právní mocí rozhodnutí se insolvenční řízení končí (odst. 8).

10. Podle § 75 I. Z. o zvláštní způsob doručení jde tehdy, jestliže zákon ukládá, aby písemnost byla doručena zvlášť nebo do vlastních rukou adresáta. Nestanoví-li tento zákon jinak, doručuje se písemnost v insolvenčním řízení zvlášť dlužníku, insolvenčnímu správci, státnímu zastupitelství, které vstoupilo do insolvenčního řízení, a věřitelskému výboru. Soudní rozhodnutí se doručuje zvlášť také osobám, o jejichž podání insolvenční soud rozhoduje, a osobám, které mají v insolvenčním řízení něco osobně vykonat. Písemnosti, o nichž tak stanoví zvláštní právní předpis, se doručují zvlášť také orgánu, který vede obchodní nebo jiný rejstřík, v němž je dlužník zapsán (odst. 2). Vedle doručení vyhláškou mohou být v určitých případech zvlášť doručeny i písemnosti, o kterých tak stanoví předseda senátu. Tento postup insolvenčního soudu však nesmí být v rozporu s principem rovnosti účastníků insolvenčního řízení (odst. 3).

11. Podle § 45 o. s. ř., písemnost doručuje soud při jednání nebo jiném soudním úkonu (odst. 1). Nedošlo-li k doručení písemnosti podle odstavce 1, doručí ji soud prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky. Není-li možné doručit písemnost prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky, soud ji doručí na žádost adresáta na jinou adresu nebo na elektronickou adresu (odst. 2). Není-li možné doručit písemnost podle odstavce 2, předseda senátu nařídí doručit ji prostřednictvím a) doručujícího orgánu, nebo b) účastníka řízení či jeho zástupce (odst. 3).

12. Podle § 17 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, umožňuje-li to povaha dokumentu, orgán veřejné moci jej doručuje jinému orgánu veřejné moci prostřednictvím datové schránky, pokud se nedoručuje na místě. Umožňuje-li to povaha dokumentu a má-li fyzická osoba, podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba zpřístupněnu svou

datovou schránku, orgán veřejné moci doručuje dokument této osobě prostřednictvím datové schránky, pokud se nedoručuje veřejnou vyhláškou nebo na místě. Doručuje-li se způsobem podle tohoto zákona, ustanovení jiných právních předpisů upravující způsob doručení se nepoužijí (odst. 1). Pripouští-li jiné právní předpisy doručování prostřednictvím datových schránek, pořadí způsobů doručování stanovené těmito právními předpisy zůstává ustanovením odstavce 1 nedotčeno (odst. 2). Dokument, který byl dodán do datové schránky, je doručen okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu (odst. 3). Nepřihlásí-li se do datové schránky osoba podle odstavce 3 ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručený posledním dnem této lhůty; to neplatí, vylučuje-li jiný právní předpis náhradní doručení (odst. 4). Osoba, pro niž byla datová schránka zřízena, může za podmínek stanovených jiným právním předpisem žádat o určení neúčinnosti doručení podle odstavce 4 (odst. 5). Doručení dokumentu podle odstavce 3 nebo 4 má stejné právní účinky jako doručení do vlastních rukou (odst. 6). Doručování mezi orgány veřejné moci prostřednictvím datové schránky se nepoužije, pokud je z bezpečnostních důvodů mezi těmito orgány zavedena jiná forma elektronické komunikace (odst. 7).

13. Rozhodnutí o zrušení schváleného oddlužení bylo možné toliko po projednání věci (§ 418 odst. 7 I. Z.). Dříve než insolvenční soud vydal rozhodnutí o zrušení schváleného oddlužení, musel obligatorně nařídit jednání a k tomuto předvolat dlužníka, insolvenčního správce a věřitelský výbor (popřípadě zástupce věřitelů) a také věřitele, který zrušení schváleného oddlužení navrhl.

14. Novelou výše uvedeného ustanovení provedenou zákonem č. 460/2020 Sb. došlo s účinností od 13. 11. 2020 ke změně potud, že od jednání lze upustit v případě, že jeho nařízení nenavrhl insolvenční správce ani věřitel a ani dlužník na jeho nařízení netrvá. Odvolací soud však již výše vysvětlil, že rozhodným zněním insolvenčního zákona v přezkoumávané věci je insolvenční zákon ve znění účinném do 31. 5. 2019, a proto bylo možné zrušit schválené oddlužení dlužnice pouze postupem předjímaným v ustanovení § 418 odst. 7 I. Z. (ve znění účinném do 31. 5. 2019), tedy po jednání, ke kterému byla řádně předvolána dlužnice a insolvenční správce, přičemž předvolání k nařízenému jednání muselo být těmito osobám doručeno zvlášť (§ 75 I. Z.) a s dostatečným předstihem tak, aby se mohly k jednání připravit (nejméně 10 dnů předem, viz § 115 o. s. ř.).

15. S ohledem na subsidiární aplikaci občanského soudního řádu je při zvláštním způsobu doručování postupováno přiměřeně podle § 45 a násl. o. s. ř., tedy (pomineme-li doručení krátkou cestou) je preferovaným způsobem doručování prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky za podmínek uvedených v § 46 odst. 1, § 47 odst. 1 o. s. ř. a podle zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Dalším způsobem doručení je doručení na jinou adresu nebo na elektronickou adresu a následně doručení prostřednictvím doručujícího orgánu nebo účastníka řízení či jeho zástupce.

16. Podle stanoviska pléna Nejvyššího soudu k elektronické komunikaci mezi soudy a účastníky řízení ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. [Plsn 1/2015](#) (publikovaného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 1/2017), má-li fyzická osoba zřízeno více datových schránek (např. datovou schránku fyzické osoby a datovou schránku podnikající fyzické osoby, nebo advokát datovou schránku podnikající fyzické osoby – advokáta, ale též insolvenčního správce nebo daňového poradce), je třeba jí doručovat písemné vyhotovení rozhodnutí, jiných úkonů a další písemnosti do té datové schránky, která odpovídá povaze doručované písemnosti. Účinky doručení písemnosti však nastanou i jejím doručením do jiné („nepříslušné“) datové schránky téže fyzické osoby za podmínek § 17 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

17. Z obsahu spisu vyplývá, že dlužnice je osobou samostatně výdělečně činnou, tudíž jí byla zřízena datová schránka podnikající fyzické osoby dle § 4 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Řešení úpadku oddlužením bylo dle § 389 odst. 1 písm. b) I. Z.

přípustné u dlužníka, který je fyzickou osobou, pouze v případě, pokud neměl dluhy z podnikání (s výjimkou upravenou v § 389 odst. 2 I. Z.) V případě dlužnice jako podnikající fyzické osoby jde v rámci povoleného a následně schváleného oddlužení o uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným jejím úpadkem bez ohledu na to, zda se jedná o nepodnikatelská nebo podnikatelská aktiva (majetek) a pasiva (závazky). Za této situace odpovídá povaze doručované písemnosti v oddlužení doručení do datové schránky fyzické osoby (tzv. „občanské“ datové schránky dle § 3 zákona č. 300/2008 Sb.). Jinými slovy, dlužnici v oddlužení lze zvláštním způsobem účinně doručovat do datové schránky fyzické osoby, a není-li zřízena, pak v souladu s § 45 a násl. o. s. ř. na adresu pro doručování prostřednictvím doručujícího orgánu. Do datové schránky podnikající fyzické osoby, jako do datové schránky z hlediska povahy doručované písemnosti „nepříslušné“, bylo možné dlužnici v oddlužení účinně doručovat pouze za předpokladu, že se do datové schránky přihlásila (§ 17 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb.), nikoliv však náhradním doručením (§ 17 odst. 4 zákona č. 300/2008 Sb.).

18. Jak plyne ze skutkových zjištění, insolvenční soud v přezkoumávané věci zaslal dlužnici dne 29. 5. 2023 vyrozumění o odročení jednání ve věci zrušení oddlužení do datové schránky podnikající fyzické osoby, přičemž uvedená písemnost byla dne 8. 6. 2023 doručena tzv. fikcí dle § 17 odst. 4 zákona č. 300/2008 Sb., neboť se dlužnice do datové schránky nepřihlásila. Lze proto uzavřít, že dlužnice nebyla na jednání o zrušení schváleného oddlužení řádně předvolána, neboť jí vyrozumění o odročení jednání nebylo účinně doručeno. Za popsané situace nebylo možné zrušení schváleného oddlužení dlužnice na nařízeném jednání projednat a rozhodnout o něm. Pokud tak insolvenční soud učinil a schválené oddlužení dlužnice napadeným rozhodnutím zrušil, zatížil řízení vadou, jež mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, přičemž v odvolacím řízení nemohla být náprava zjednána.

19. Z důvodů shora uvedených proto odvolací soud usnesení insolvenčního soudu podle § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 221 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.)

20. V dalším průběhu řízení insolvenční soud, vázán právním názorem odvolacího soudu (§ 226 odst. 1 o. s. ř.), shledá-li i nadále důvody k projednání otázky zrušení schváleného oddlužení dlužnice, opětovně nařídí jednání, na které dlužnici řádně předvolá.